

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, dana 11. novembra 2024. godine
Ref.br.:RK 2574/24

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI109/23

Podnosilac

Basri Blakqori

Ocena ustavnosti presude [AC-I-15-0157-A0001] Žalbenog veća Posebne komore
Vrhovnog Suda od 3. februara 2023. godine za pitanja koja se odnosi na
Kosovsku agenciju za privatizaciju

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Bajram Ljatifi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija
Nexhmi Rexhepi, sudija
Enver Peci, sudija i
Jeton Bytyqi, sudija

Podnosilac zahteva

- Zahtev je podneo Basri Blakqori, sa mestom stanovanja u Prištini, kojeg zastupa Kadri Begolli, advokat iz Prištine (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu [AC-I-15-0157-A0001] Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Republike Kosovo od 3. februara 2023. godine po pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu: Žalbeno veće PKVS) u vezi sa presudom [C-I-14-0016] Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Republike Kosovo od 22. jula 2015. god. po pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu: Specijalizovano veće PKVS-a).

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti osporene presude, kojom je, po navodima podnosioca zahteva, došlo do povrede njegovih osnovnih prava i sloboda koja su zagarantovana članom: 22. [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata], članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), u vezi sa članom 6 (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP) i članom 46. (Zaštita imovine) Ustava u vezi sa članom 1. Protokola br. 1 (Zaštita imovine) EKLJP-a).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na stavovima 1 i 7, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava Republike Kosovo, na članu 22. (Procesiranje podnesaka) i članu 47. (Individualni zahtevi) Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 25. (Podnošenje podnesaka i odgovora) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).
5. Dana 7. jula 2023. godine, Poslovnik o radu Ustavnog suda Republike Kosovo br. 01/2023, objavljen je u Službenom listu Republike Kosovo i stupio je na snagu 15 dana od dana objavljivanja. Shodno tome, prilikom razmatranja zahteva, Ustavni sud se poziva na odredbe navedene Uredbe, kojom je ukinut Poslovnik o radu Ustavnog suda br. 01/2018. S tim u vezi, u skladu sa pravilom 78. (Prelazne odredbe) Poslovnika o radu br. 01/2023, izuzetno će se i dalje primenjivati pojedine odredbe Poslovnika o radu br. 01/2018 u slučajevima registrovanim u Sudu pred ukidanje, samo ako i u meri u kojoj su povoljniji za stranke.

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 30. maja 2023. godine, podnosilac zahteva je podneo zahtev pred Ustavnim Sudom Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
7. Dana 31. maja 2023. godine, predsednica Suda je odlukom [GJR.KI109/23] imenovala sudiju Remziju Istrefi-Peci za sudiju izvestioca Veće za razmatranje, u sastavu od sudija: Gresa Caka-Nimani (predsedavajuća), Radomir Laban i Nexhmi Rexhepi (članovi).
8. Dana 6. juna 2023. godine, Sud je obavestio podnosioca zahteva o registraciji zahteva. Istog dana, kopija zahteva podnosioca je poslata Posebnoj Komori Vrhovnog suda Kosova.
9. Dana 21. novembra 2023. godine, Sud je tražio od PKVS-a kompletan spis predmeta.
10. Dana 23. novembra 2023. godine, Sud je primio od PKVS-a kompletan spis predmeta elektronskim putem.

11. Dana 11. marta 2024. godine, sudija Jeton Bytyqi je položio zakletvu pred predsednicom Republike Kosovo, kada je i počeo njegov mandat u Sudu.
12. Dana 29. aprila 2024. godine, predsednica Suda je obavestila zamenika predsednika Suda i tražila svoje izuzeće sa procesa razmatranja i odlučivanja u vezi sa ovim slučajem.
13. Dana 2. maja 2024. godine, Sud je usvojio zahtev za izuzeće u svojstvu sudije predsednice Grese Caka-Nimani, iz procesa razmatranja i odlučivanja u ovom slučaju.
14. Dana 7. maja 2024. godine, Sud je odlukom [br. KSH.KI109/23] imenovao sudiju Bajrama Ljatifija za člana Veća za razmatranje umesto predsednice, odnosno sudije Grese Caka-Nimani.
15. Dana 17. jula 2024. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i odlučilo da se slučaj odloži za razmatranje na jednoj od narednih sednica, sa zahtevom da se isti dopuni sa dodatnim razjašnjenjima.
16. Dana 1. oktobra 2024. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

17. Kosovska agencija za privatizaciju (u daljem tekstu: KAP), je neutvrđenog datuma objavila obaveštenje o prodaji kroz likvidaciju za jedinicu broj 71, „Grmija Prodavnica br. 197 Priština/Prodaja sredstava 23“.
18. Dana 13. decembra 2013. godine, KAP je obavestila podnosioca zahteva da je on oglašen za ponuđača sa najvećom ponuđenom cenom, kao i da će odbor KAP-a doneti odluku o ponuđaču pobedniku ili o poništenju prodaje.
19. Dana 4. februara 2014. godine, KAP je obavestila podnosioca zahteva da je njen odbor, na sastanku održanom 31. januara 2014. godine, odlučio da poništi tender za jedinicu broj 71, „Grmija Prodavnica br. 197 Priština/Prodaja imovine 23“, te da u roku od 120 dana može pokrenuti tužbu pred PKVS-om.
20. Dana 4. marta 2014. godine, podnosilac zahteva je obavestio KAP da će podneti tužbu pred PKVS-om a protiv odluke odbora KAP-a o poništenju tendera.
21. Dana 6. maja 2014. godine, podnosilac zahteva je podneo tužbu u PKVS a protiv KAP-a, sa tvrdnjom da odluka odbora KAP-a ne sadrži obrazloženje već samo citiranje zakonskih odredbi, te da je suprotna zakonskim odredbama i opštim pravilima tendera. Podnosilac zahteva je tražio poništenje odluke odbora KAP-a i da ga potvrdi kao pobednika tendera.
22. Dana 14. maja 2015. godine, KAP je dostavila svoj odgovor na tužbu u PKVS-u protiv navoda podnosioca zahteva. KAP je tvrdila da je njen odbor delovao u skladu sa Zakonom br. 04/L-034 o Kosovskoj agenciji za privatizaciju i sa važećim pravilima tendera. Prema KAP-u, cena koju je ponudio ponuđač nije bila u skladu sa vrednošću ponuđene imovine, i u takvim slučajevima, na diskreciji odbora je da prihvati ili poništi prodaju imovine.
23. Dana 15. maja 2015. godine, podnosilac zahteva je predložio i meru obezbeđenja, da bi se KAP sprečila da proda sredstva do sudske odluke.

24. Dana 9. jula 2015. godine, Specijalizovano veće PKVS-a je rešenjem [C-I-14-0016], odbilo zahtev podnosioca zahteva za privremenu meru i obrazložilo je sledeće:

“Član 17.2 Pravila tendera predviđa da se ponuda može poništiti ako je ekonomski nedovoljna. Ovo pozivanje na član 17.2 (c) Pravila tendera pruža dovoljno opravdanje za podnosioca zahteva. I odbrana tužene po zahtevu za privremenu meru to ponavlja. Prema ovome, tužena je procenila vrednost parcele koja evidentno prelazi iznos od 452.000 evra. Na osnovu ovoga, dovoljno je da odbor tuženog smatra potrebnim da poništi tender sa najvećom ponudom od 280.001 euro kao ekonomski nedovoljan. Kao rezultat toga, očigledno je da tužba neće biti uspešna”.

25. Dana 22. jula 2015. godine, Specijalizovano veće PKVS-a je rešenjem [C-I-14-0016] odbio tužbu podnosioca zahteva kao neosnovanu. PKVS je obrazložio sledeće:

“Član 17.2 Pravila tendera predviđa da se ponuda može poništiti ako je ekonomski nedovoljna. Ovo pozivanje na član 17.2 (c) Pravila tendera pruža dovoljno opravdanje za podnosioca zahteva. I odbrana tužene po zahtevu za privremenu meru to ponavlja. Prema ovome, tužena je procenila vrednost parcele koja evidentno prelazi iznos od 452.000 evra. Na osnovu ovoga, dovoljno je da odbor tuženog smatra potrebnim da poništi tender sa najvećom ponudom od 280.001 euro kao ekonomski nedovoljan”.
[...]

“Shodno tome, poništenje pobedničke ponude tužioca je bilo zakonito. Oude treba istaći dva aspekta: Prvo, u prethodnom tenderskom postupku je iz istih razloga bila ponuda od 452.000 evra. To znači da tržište ima potencijal da podigne cenu mnogo više od ponude koju je izneo tužilac. Drugo, činjenica da je tuženi odustao od ponude od 452.000 evra pokazuje da tuženi zapravo veruje da je vrednost imovine mnogo veća od toga. Stoga je verovatno da tuženi nije samovoljno poništio tender za tužioca. Naprotiv, tuženi je na osnovu doslovnog sprovođenja svoje slobode delovanja primenom objektivnih kriterijuma došao do zaključka da je ponuda bila nedovoljna. Dakle, nema osnova da se poništi poništenje pobedničke ponude. Otkazivanjem pobedničke ponude tužilac nema pravo da sklapa kupoprodajni ugovor na osnovu te ponude”.

26. Dana 29. jula 2015. godine, podnosilac zahteva je podneo žalbu pred Žalbenim većem PKVS-a protiv rešenja [C-I-14-0016] Specijaliziranog veća PKVS-a o odbijanju privremene mere. Podnosilac zahteva je tvrdio da je on dao pouzdane argumente za osnov zahteva, da bi bez određivanja privremene mere bilo teško realizovati zahtev i da bi se mogla naneti nepopravljiva šteta.
27. Dana 18. avgusta 2015. godine, podnosilac zahteva je podneo žalbu Žalbenom veću na presudu [C-I-14-0016] PKVS-a, zbog nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja i pogrešne primene zakona. Podnosilac zahteva je tvrdio da je: (i) presuda PKVS-a doneta bez sudske rasprave; (ii) činjenično stanje je pogrešno utvrđeno; (iii) presuda je bila nejasna i da slobodno tržište određuje cenu.
28. Dana 6. aprila 2016. godine, Žalbeno veće PKVS-a je rešenjem [AC-I-15-0157] smatralo žalbu podnosioca zahteva u vezi sa privremenom merom kao povučenu, na osnovu toga što isti nije platio sudsku taksu, kako je to zatraženo od njega obaveštenjem a nije ni podneo zahtev za oslobađanje od plaćanja.
29. Dana 22. aprila 2016. godine, podnosilac zahteva je podneo predlog za vraćanje postupka u vezi sa privremenom merom u predašnje stanje, sa obrazloženjem da je

platio sudsku taksu nakon prijema napomene, i kopiju uplatnice je dostavio kancelariji PKVS-a.

30. Dana 14. septembra 2017. godine, Žalbeno veće je rešenjem [AC-I-16-0080] usvojilo kao osnovan predlog podnosioca zahteva za vraćanje postupka u vezi sa privremenom merom u predašnje stanje i odlučilo je da se o početnoj žalbi sudi pod prethodnim brojem predmeta. Žalbeno veće je obrazložilo da prvobitno nije bilo dokaza da je podnosilac zahteva uplatio sudsku taksu i da je postupak obustavljen zbog greške u kancelariji sudske pisarnice.
31. Dana 26. septembra 2019. godine, Žalbeno veće PKVS-a je u rešenjem [AC-I-15-0157], odbilo žalbu podnosioca zahteva u vezi sa predlogom za određivanje privremene mere, na osnovu toga što podnosilac zahteva nije argumentovao da se može izazvati nepopravljiva šteta.
32. Dana 3. februara 2023. godine, Žalbeno veće je presudom [AC-I-15-0157-A0001] odbilo žalbu podnosioca zahteva protiv presude [C-I-14-0016] PKVS-a kao neosnovanu. Žalbeno veće je obrazložilo sledeće:

“U ovom konkretnom slučaju, Odbor KAP je odlučio da ne odobri prodaju zbog jeftine ponuđene cene, što je prema oceni prvog stepena PKVS-a i Žalbenog veća u skladu sa razumnim vršenjem njegovih ovlašćenja”.
[...]

“Pored toga, Žalbeno veće naglašava da sud nije ovlašćen ni jednom zakonskom odredbom da obaveže KAP da potpiše ugovor jer je KAP nezavisno javno telo (član 1.1 Zakona o KAP-u) i stoga je nezavisna da odlučuje sa kim će stupiti u ugovorne odnose”.

“Iz ovih razloga, Žalbeno veće nalazi da se žalba tužioca treba odbiti kao neosnovana i da se pobijana presuda potvrdi”.

Navodi podnosioca zahteva

33. Podnosilac zahteva tvrdi da je presuda [AC-I-15-0157-A0001] Žalbenog veća PKVS-a od 3. februara 2023. godine, povredila njegova ustavna prava koja su zagarantovana članom: 22. [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata], članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP-a i članom 46. [Zaštita Imovine], Ustava u vezi sa članom 6. članom 1. Protokola br. 1 (Zaštita imovine) EKLJP-a.

A. Navodi o povredi člana 31. Ustava u vezi sa članom 6 EKLJP-a

(i) u vezi sa odugovlačenjem sudskog postupka

34. Podnosilac zahteva se prvo poziva i citira sudsku praksu Evropskog suda za ljudska prava ESLJP-a, kojom se predviđaju načela za ocenu odugovlačenja postupka, a nakon toga, specifično tvrdi da: *“Što se tiče činjenica slučaja, KAP-u i Sudu nije bilo potrebno tumačenje niti jednog međunarodnog sporazuma, već samo tumačenje pozitivnih domaćih odredbi, nakon toga, nisu imali novi zakon za primenu ili da isti nije bio jasan, nije bilo pitanja sporne nadležnosti, pravnih praznina između proceduralnog i materijalnog prava. U smislu proceduralne složenosti KAP i Sud u postupku nisu imali veliki broj stranaka ili svedoka, nije bilo velikih zahteva od strane podnosilaca zahteva koje su stranke podnele, ili osiguravanja materijala od strane drugih organa uprave*

ili drugih sudova. Kao rezultat odugovlačenja postupka, podnosilac ovog zahteva smatra sebe žrtvom prema članu 6.1 Konvencije”.

35. Podnosilac zahteva takođe navodi da: “Slučaj u početnoj fazi u KAP-u kao i kasnije na sudu nije bio komplikovan slučaj, podnosilac žalbe je tokom svih faza postupka bio disciplinovan, korektna, kooperativna strana i nijednom radnjom nije uticao na odugovlačenje procesa, radnje organa sistema uključenih u uspostavljanje određenih građanskih prava bile su nemarne, zakašnjele, odugovlačene bez razloga što je uticalo na prava žalioca ovde”.

(ii) u vezi sa povredom “jednakosti oružja” i ne održavanja sednice saslušanja

36. Podnosilac zahteva tvrdi da: “Jednakost u sredstvima i pravo na informisanje u vezi sa činjenicama i argumentima suprotne strane i obrnuto pravo na pravičnu sudsku sednicu obuhvata princip jednakosti sredstava. To znači da svako ko je stranka u postupku treba da ima jednaku mogućnost da iznese svoj slučaj i da nijedna stranka ne bi trebalo da uživa značajnu prednost u odnosu na protivnika”.
37. Podnosilac zahteva se poziva i citira sudsku praksu ESLJP-a, ističući da „Pravo na pravično suđenje takođe uključuje pojam da obe strane u postupku imaju pravo da imaju informacije o činjenicama i argumentima suprotne strane, što u principu znači mogućnost da stranke u građanskoj ili krivičnoj raspravi imaju pristup na izvedenim dokazima i komentarima“.
38. Podnosilac zahteva navodi da je: “Osporena konačna presuda doneta bez ikakvog sudskog ročišta, što je u suprotnosti sa odredbom člana 182. koja se odnosi na član 4., 5. i 7. ZPP-a. Postupajući na ovaj način, Sud je od početka postupka uskraćivao strankama pravo na razmatranje parničnog predmeta na direktnom ročištu (podnosilac-tužilac nikada od početka nije bio pozvan od strane suda na izjašnjavanje u vezi sa tužbenim zahtevima iznetih i javnosti) čime je prekršeno načelo javnosti zagarantovano članom 4.1 ZPP-a i načelo dostupnosti stranaka koje je zagarantovano u 5.11 i 7 ZPP-a.

(iii) u vezi sa nedostatkom obrazloženja sudskih odluka

39. Podnosilac zahteva tvrdi da: “Uprkos najvišoj ceni koju je ponudio podnosilac žalbe, tender je poništen jer navodno nije bila prava cena. U ovom slučaju, Upravni odbor je proizvoljno odlučio o poništenju bez obrazloženja i bez davanja neke ekspertize u vezi sa tim. KAP je zloupotrebila svoja zakonska ovlašćenja zbog činjenice da nije zasnovala obaveštenje o poništenju tendera na bilo kom validnom materijalnom ili formalnom dokazu definisanom opštim Pravilima Tendera, kao što je moglo biti, na primer izvođenje bilo koje relevantne ekspertize kojom bi ekonomski mogao da opravda neadekvatnost najviše cene koju je žalilac ponudio, već je njeno odlučivanje, koje nije zakonito, zasnovano na navodnim tvrdnjama da je ekonomski kapacitet tržišta za ponuđenu imovinu veći od ponuđenog iznosa, za koji je KAP mnogo puta utvrdio da je mnogo veći od ponuđenog iznosa”.
40. U nastavku podnosilac zahteva navodi da: „Sud u vezi sa tvrdnjama koje su navedene u podnetoj žalbi od 06.05.2014. godine i prilikom donošenja pobijane presude nije poštovao obrazloženi standard sudskih odluka, te je kao takav u suprotnosti sa garancijama iz člana 31. Ustava i članom 6. EKLJP-a. U konačnoj presudi nedostaje obrazloženje o odlučujućim činjenicama. Dakle, u ovoj presudi nije obrazloženo u kom postupku su utvrđene činjenice na kojima se presuda zasniva.“

41. Podnosilac zahteva takođe navodi da: *“Podnosilac žalbe smatra da je podneo jasan zahtev Sudu za poništenje relevantne odluke KAP-a, insistirajući na svojim stavovima iznetim čak i u nižim sudovima i, između ostalog, jasno je naveo u zahtevu da je odluka KAP-a, koja je osporena o poništenju tendera, doneta uz zakonske povrede Opštih pravila tendera. Podnosilac žalbe je jasno naglasio da ovaj slučaj pokrenut pred prvostepenim i drugostepenim sudom ne samo da nije ispravljen od strane drugostepenog suda, već da nije uopšte razmatran. Na osnovu toga, podnosilac žalbe smatra da Posebna komora nije u potpunosti razmotrila sve žalbene zahteve, zbog proceduralnih i materijalnih povreda koje je Sud učinio i da je izostanak potpunog razmatranja tužbenih zahteva, kao i davanja adekvatnog odgovora na tvrdnje podnosioca žalbe, predstavljaju nepremostivu manu u sadržini presude i obrazloženju suda, pri čemu sud nije ispoštovao ustavni standard obrazloženja sudske odluke”.*

B. Navodi o povredi člana 46. Ustava u vezi sa članom 1 Protokola br. 1 EKLJP-a

42. Podnosilac zahteva prvo citira i poziva se na sadržaj i garancije prava na imovinu kao i pominje nekoliko slučajeva iz sudske prakse ESLJP-a, na osnovu člana 1 Protokola br. 1 EKLJP-a a nakon toga specifično tvrdi da: *“Pitanje materijalne štete koju je stranka pretrpela podležući kontinuiranim tenderima se pred Ustavnim Sudom predstavlja kao oštećenje imovinskih prava stranke. Imovinska prava su u Ustavu zaštićena u članu 46. Prema značenju ovog člana, izraz “imovina” obuhvata svaku imovinu ili interes koji na ovaj ili onaj način šteti imovinskim interesima stranke”.*
43. Podnosilac zahteva navodi da: *“Posledice nepravednog poništavanja tendera dva puta zaredom od strane KAP-a nanose žaliocu značajnu materijalnu štetu, a time i povredu imovinskih prava. Uzastopno poništavanje tendera rezultiralo je materijalnim gubitkom podnosioca žalbe u iznosu od blizu 300.000,00 evra zato što je podnosilac žalbe bio u obavezi da poveća iznos/cenu za imovinu svaki put kada je ona bez razloga poništena i kada je tender raspisan. U našem slučaju, svaki put kada je podnosilac žalbe proglašen pobednikom, stvaralo se legitimno očekivanje da je on sada kupac i da ima pravo na imovinu. Međutim, nakon nekog vremena ovo pravo je uskraćeno”.*
44. Podnosilac zahteva, citirajući i pozivajući se na sudsku praksu ESLJP-a, ističe da je: *„Evropski sud za ljudska prava priznao kao građanske određen broj takvih prava i obaveza. Imovina je oblast o kojoj se sud izrazio da je primenljiv član 6. U narednim fazama garantuje se sprovođenje sudskog procesa, kao što su postupci eksproprijacije, komasacije i planiranja i postupci u vezi sa građevinskim dozvolama i drugim dozvolama za nekretnine, koje imaju direktne posledice na pravo svojine u vezi sa uključivanjem relevantne imovine, kao i postupke opšteg karaktera gde rezultat ima uticaj na korišćenje ili uživanje imovine“.*

Relevantne ustavne i zakonske odredbe

Ustav Republike Kosovo

Član 31

[Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.
2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda.

[...]

Član 46 **[Zaštita Imovine]**

1. *Garantuje se pravo na imovinu.*
[...]

Evropska Konvencija o Ljudskim Pravima

Član 6 **(Pravo na pravično suđenje)**

1. *Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim, zakonom ustanovljenim sudom. [...]*

Protokol broj 1. Evropske konvencije o ljudskim pravima **Član 1**

(Zaštita Imovine)

Svako fizičko ili pravno lice ima pravo na neometano uživanje svoje imovine. Niko ne može biti lišen svoje imovine, osim u javnom interesu i pod uslovima koji su predviđeni zakonom i opštim načelima međunarodnog prava. [...]

ZAKON Br. 04/L-034 O KOSOVSKOJ AGENCIJI ZA PRIVATIZACIJU **POGLAVLJE I** **PRAVNI STATUS,** **CILJEVI I DEFINICIJE**

Član 1

Uspostavljanje i pravni status Kosovske agencije za privatizaciju

1. *Kosovska agencija za privatizaciju (u daljem tekstu "Agencija") je nezavisno javno telo koje je dužno da obavlja svoje funkcije i odgovornosti potpuno samostalno. Agencija ima svojstvo pravnog lica i posebnu mogućnost da sklapa ugovore, stiče, drži i raspolaže imovinom i ima sva pretpostavljena ovlašćenja za potpuno obavljanje zadataka i ovlašćenja koja su joj u vezi s tim dodeljena ovim zakonom; kao i da u njeno ime tuži i bude tužena.*
[...]

Član 2 **Cilj i svrha**

1. *Agencija, u skladu sa uslovima ovog zakona, ima ovlašćenja da upravlja, u šta je uključeno i ovlašćenje da proda, izvrši prenos i/ili likvidira, preduzeća i imovinu na način predviđen ovim zakonom.*
2. *Da bi ostvarila ove ciljeve, Agencija će:*
 - 2.1. *do njihove prodaje ili drugog raspolaganja u skladu sa ovim zakonom, da drži i upravlja svakim preduzećem i imovinom kao poverenik u korist odgovarajućih vlasnika i poverilaca u skladu sa ovim zakonom i drugim važećim odredbama kosovskog prava;*

2.2. izvršiti prodaju, prenos ili će izvršiti likvidaciju preduzeća i imovine u skladu sa članovima 6, 8 i 9 ovog zakona, bez ikakvog odlaganja;
[...]

Opšta pravila tendera – Prodaja putem likvidacije

Uvod

Prema ovim pravilima tendera su postavljeni procesi za privatizaciju “novih subjekata” i za prodaju “tenderisane imovine” kroz likvidaciju, kako je definisano pravilima tendera, uključujući i uslove i kriterijume za podnošenje ponuda od strane ponuđača, uslove i kriterijume za klasifikaciju i odabir ponuda od strane Agencije i uslove i kriterijume za potpisivanje ugovora sa privremenim pobedničkim ponuđačima.

Član 17

Odlaganje i otkazivanje tendera

17.1 Odbor može odložiti ili otkazati tender u bilo koje vreme i iz bilo kog razloga, koristeći svoje diskreciono pravo.

17.2 Ne ograničavajući opštost člana 17.1 i bez uticaja na razloge odlaganja ili otkazivanja ovog tendera određene u ovim pravilima tendera, odbor može doneti odluku kojom će naložiti agenciji da odloži ili otkáže ovaj tender u sledećim okolnostima:

[...]

(c) Ukoliko, po proceni odbora, najviša ponuđena cena nije u razumnoj proporciji sa predmetima stavljenim u tenderu. U tom slučaju, odbor ima dodatno diskreciono pravo da odloži donošenje odluke o odredbenom pobedniku tendera do nekog kasnijeg datuma.

[...]

ZAKON BR. 03/L-006 O PARNIČNOM POSTUPKU

Član 4

4.1 Sud odlučuje o tužbenom zahtevu na osnovu usmenog razmatranja pravne stvari, neposrednom i javnom ročištu.

[...]

Član 5

5.1 Sud će dati mogućnost svakoj strani da se izjasni o zahtevima i iskazima suprotničke stranke.

[...]

Član 7

7.1 Stranke imaju pravo da podnesu sve činjenice na koje oslanjaju svoje zahteve i da predlože dokaze sa kojima se konstatuju te činjenice.

[...]

Član 182

182.1 Osnovno kršenje odredbi parničnog postupka postoji ukoliko sud tokom postupka nije primenjivao ili je primenjivao na nepravilan način neku odredbu ovog zakona, a ova je imala ili mogla da ima uticaj na donošenje zakonite i pravedne presude.
[...]

**ZAKON BR. 06/L-086 O SPECIJALNOJ KOMORI VRHOVNOG SUDA KOSOVA
ZA PITANJA KOJA SE ODNOSI NA KOSOVSKU AGENCIJU ZA
PRIVATIZACIJU**

**Član 69
Usmeni žalbeni postupak**

1. Njegovom inicijativom ili na osnovu pismenog zahteva jedne strane, Žalbeno veće odlučuje ukoliko će održati jednu ili više sednice saslušanja u vezi sa odgovarajućom žalbom. Apelacioni koledž uzima u obzir bilo koji zahtev za usmenu proceduru koja se podnosi od bilo koje stranke, koja podnosi njene razloge za podnošenje zahteva za usmenu proceduru. Takav zahtev podnosi se pre završetka procedure pismene žalbe.
2. Tokom usmenih rasprava, žalbenim većem predsedava njegov predsednik veća. Predsednik sudskog veća odgovoran je za uredno održavanje rasprave. Na početku svake rasprave, predsednik sudskog veća potvrđuje prisustvo stranaka i njihovih advokata.
3. Stranka koju u postupku zastupa advokat može se obratiti Žalbenom veću samo putem svog advokata, osim u slučaju kada član Žalbenog odbora postavi pitanje direktno stranki.
4. Pri otvaranju usmenih rasprava, predsednik sudskog veća pruža kratak uvod o žalbi, pravnoj stvari koja je sporna i bilo kakvu činjenicu koja je utvrđena od strane organa koji je izdao datu Odluku ili presudu za koju stranka tvrdi da je "jasno pogrešna".
5. Na usmenoj raspravi, strankama se pruža mogućnost da usmeno predstave svoje pravne argumente. Stranke će ograničiti svoje izlaganje na činjenice i dokaze koji su sadržani u evidenciji a koji su od materijalne važnosti za žalbu i na pravna pitanja koja su od materijalne važnosti za žalbu. Žalbeno veće može nametnuti racionalno ograničenje na vremenski rok stavljen na raspolaganje svakoj stranki za njeno izlaganje.
6. Izuzev u slučajevima koji su izričito dopušteni u skladu sa članom 70 ovog Zakona, sudija(e) ne sprovodi dokazni postupak.
7. Zapisničar vodi stenografski zapisnik sa svih usmenih žalbenih rasprava koje se takođe evidentiraju od strane sudskog izvestioca. Ovi zapisnici potpisuju se od predsedavajućeg

Ocena prihvatljivosti zahteva

45. Sud prvo ocenjuje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, koji su utvrđeni Ustavom, dalje precizirani Zakonom i propisani Poslovníkom o radu.
46. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, u vezi sa stavom 4 člana 21. [Opšta načela] Ustava koji propisuju:

**Član 113
[Jurisdikcija i ovlašćene strane]**

“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.”

[...]

47. Sud dalje razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, koji su dalje precizirani u Zakonu, odnosno u članovima 47, 48 i 49 Zakona, koji propisuju:

Član 47
(Individualni zahtevi)

“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva”.

Član 48
(Tačnost podneska)

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.

Član 49
(Rokovi)

“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta ...”.

48. U vezi sa ispunjenjem gore navedenih kriterijuma, Sud ocenjuje da je podnosilac zahteva: ovlašćena strana, u smislu stava 7 člana 113. Ustava; on osporava ustavnost nekog akta jednog javnog organa, odnosno presudu Žalbenog veća PKVS-a [AC-I-15-0157-A0001] od 3. februara 2023. godine, nakon što je iscrpeo sva pravna sredstva koja su mu bila dostupna, u smislu člana 113.7 Ustava i člana 47.2 Zakona; jasno je objasnio za koja prava zagarantovana Ustavom on smatra da su mu povređena, u skladu sa zahtevima iz člana 48 Zakona; i podneo je zahtev unutar zakonskog roka od 4 (četiri) meseca, kako je to propisano u članu 49 Zakona.
49. Sem toga, Sud razmatra da li su podnosioci zahteva ispunili kriterijume prihvatljivosti, utvrđene stavom 2 pravila 34. (Kriterijumi prihvatljivosti) Poslovnika o radu, koji utvrđuje sledeće:

Pravilo 34.
Kriterijumi prihvatljivosti

[...]

(2) Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim ako je zahtev očigledno neosnovan kada podnosilac/teljka zahteva nije dovoljno dokazao/la i potkrepio/la svoju tvrdnju.

[...]

50. Prema praksi ESLJP-a i Suda, zahtev se može proglasiti neprihvatljivim kao očigledno neosnovan u celini ili samo za konkretan navod. Očigledno neosnovani zahtevi su kategorisani u četiri odvojene grupe: (i) zahtevi četvrtog stepena; (ii) zahtevi sa očiglednim ili evidentnim nedostatkom povrede; (iii) nepotkrepljeni ili neobrazloženi navodi; i (iv) zbunjujući i nejasni navodi (vidi slučajeve Suda, [KI107/21](#), *podnosilac zahteva Ramiz Hoti*, rešenje o neprihvatljivosti od 21. oktobra 2021. godine; [KI21/21](#), *podnosilac zahteva Asllan Meka*, rešenje o neprihvatljivosti od 28. aprila 2021. godine).
51. Sud podseća da je u ovom slučaju podnosilac zahteva učestvovao u tender koji je raspisala KAP u vezi sa prodajom imovine. Iako je na početku podnosilac zahteva obavešten da je bio ponuđač sa najvišom ponudom, Odbor KAP je odlučio da poništi raspisani tender, jer je ponudu podnosioca zahteva ocenio kao „ekonomski nedovoljnu“. Podnosilac zahteva je podneo tužbu u PKVS i tražio poništenje odluke odbora KAP-a tvrdeći da je suprotna opštim pravilima tendera. Specijalizovano veće PKVS-a je odbio tužbeni zahtev podnosioca zahteva, sa obrazloženjem da se na osnovu pravila tendera ponuda može odbiti ukoliko se oceni kao ekonomski nedovoljna. Žalbeno veće je, odlučujući na osnovu žalbe podnosioca zahteva, potvrdilo odluku PKVS-a i obrazložilo da je odbor KAP-a imao ovlašćenje da odlučuje o prodaji imovine, kao i da sudovi ne mogu obavezati KAP-a da potpiše ugovore sa trećim licima.
52. Podnosilac zahteva pred Sudom osporava zaključke Žalbenog veća PKVS-a, navodeći povredu njegovih ustavnih prava, odnosno prava koja su zagantovana članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a, navodeći da: (i) sudski postupak u njegovom slučaju je bio odugovlačen bez ikakvog razloga, (ii) da je povređena „jednakost oružja“ jer on nije bio obavešten o navodima suprotne strane, kao i da redovni sudovi nisu održali ročišta; (iii) redovni sudovi nisu obrazložili svoje odluke, i da mu je povređeno pravo na imovinu zagantovano članom 46. Ustava u vezi sa članom 1. Protokola br. 1. EKLJP-a.
53. U nastavku, Sud će prvo ispitati tvrdnje podnosioca zahteva u vezi sa navodnim povredama člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a, a zatim i tvrdnju o povredi člana 46. Ustava u vezi sa članom 1. Protokola br. 1 EKLJP-a.

A. Navodi o povredi člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a

54. Sud podseća da podnosilac zahteva tvrdi da su redovni sudovi povredili njegova ustavna prava, odnosno prava koja su zagantovana članom 31. Ustava a u vezi sa članom 6. EKLJP-a, jer je prema podnosiocu zahteva (i) sudski postupak u njegovom slučaju bio produžen bez ikakvog razloga, (ii) da je povređena „jednakost oružja“ jer on nije bio obavešten o navodima suprotne strane, kao i da redovni sudovi nisu održali ročišta, i (iii) redovni sudovi nisu obrazložili svoje odluke.

(1) Što se tiče navoda o odugovlačenju sudskog postupka

55. Podnosilac zahteva navodi da je odlukama redovnih sudova povređeno njegovo pravo da reši predmet u razumnom roku. Podnosilac zahteva naglašava: da slučaj nije bio komplikovan za odlučivanje, već je trebalo tumačiti Zakon; i da nije bilo velikog broja stranaka ili svedoka. Prema podnosiocu zahteva, njegove radnje nisu uticale na odugovlačenje sudskog postupka, već nemar redovnih sudova.
56. U pogledu prava na suđenje u razumnom roku, kao suštinskog dela prava na pravično i nepristrasno suđenje, zagantovanog članom 31. Ustava, u vezi sa članom 6. EKLJP, Sud je na osnovu sudske prakse ESLJP-a, kontinuirano naglašavao da je obaveza države da organizuje pravosudni sistem na način da sudovi mogu garantovati prava svake stranke za konačnu sudsku odluku, u odnosu na prava i njihove građanske obaveze u

razumnom roku (vidi Sudski slučaj KI 64/23, podnosilac zahteva Mejrem Qehaja Rexha, presuda od 31. avgusta 2023., stav 62).

57. Shodno tome, u skladu sa principima i kriterijumima utvrđenim kroz ovu sudsku praksu, prilikom razmatranja navoda podnosioca zahteva, Sud će uzeti u obzir: (i) potvrdu trajanja postupka u celini; (ii) relevantne principe u vezi sa trajanjem postupaka; i (iii) razumnost trajanja postupka koji se vodi pred nadležnim sudovima.

(i) Određivanje trajanja postupka

58. Sud podseća da računanje vremenskog trajanja sudskih postupaka počinje od momenta kada se nadležni sud pokrene zahtevom stranke za utvrđivanje položenog prava ili nekog navodnog interesa vidi slučaj Suda [KI127/15](#), podnosilac zahteva *Mile Vasović*, rešenje o neprihvatljivosti od 5. juna 2017. godine; slučaj [KI19/17](#), podnosilac zahteva *Fatos Dervishaj*, rešenje o neprihvatljivosti od 20. februara 2018. godine), i slučaj KI64/23 podnosilac zahteva gore navedena Mejrem Qehaja Rexha, stav 59) U nastavku, Sud je specifikovao da prilikom izračunavanja trajanja postupka, kao osnov se uzima ceo postupak u celini, uključujući i žalbene postupke. Sudski proces se smatra završenim u trenutku donošenja konačne odluke poslednje sudske instance (vidi slučaj Suda, [KI177/19](#), podnosilac zahteva NNT "Sokoli" presuda od 29. marta 2021. godine, stav 98; i KI183/21, podnosilac Ejup Koci, rešenje o neprihvatljivosti od 30. marta 2022, stav 74. i isto tako vidi slučaj ESLJP-a, [Poiss protiv Austrije](#), br. 9816/82, presuda od 23. aprila 1987. godine, st. 50).
59. U konkretnom slučaju, Sud naglašava da period koji treba uzeti u obzir za računanje odugovlačenja postupka počinje od 6. maja 2014. godine – kada je podnosilac zahteva podneo tužbeni zahtev u prvom stepenu (PKVS), do 3. februara 2023 godine, - kada je Žalbeno veće donelo konačnu presudu. Ceo period je 8 (osam) godina i 8 (osam) meseci i 28 (dvadeset osam) dana.

(ii) Analiza obrazloženosti trajanja postupka

60. Na osnovu sudske prakse ESLJP-a, sud ocenjuje razumnost trajanja postupka na osnovu četiri (4) kriterijuma, odnosno na: (a) složenost predmeta; (ii) ponašanje stranke; (iii) ponašanje organa vlasti; i (iv) važnost onoga što je u pitanju za podnosioca zahteva u sporu (vidi Sudske predmete KI177/19, podnosilac zahteva NNT "Sokoli", cit. gore, stavovi 96-106; KI183/21, podnosilac zahteva Ejup Koci, gore citiran, KI19/21, citirano gore, ESLJP, br. 35382/97, presuda od 6. aprila 2000, stav 19 protiv Francuske, br. 30979/96, presuda od 27. juna 2000, stav 43).
61. Sud primećuje da se građanski spor vodio između podnosioca zahteva i KAP-a, koja je raspisala javni tender za prodaju nepokretnosti. Podnosilac zahteva je ponudio najvišu cenu i proglašen je za najpovoljnijeg ponuđača, ali je Upravni odbor KAP-a poništio tender uz obrazloženje da ponuda, iako najviša, ne odgovara stvarnoj vrednosti imovine. Podnosilac zahteva je tvrdio da je odluka odbora KAP-a proizvoljna i da nije zasnovana na tačnoj analizi tržišta. Međutim, PKVS i Žalbeno veće su odbili tužbeni zahtev, odnosno žalbu podnosioca zahteva i podržali odluku odbora KAP-a, ističući da je KAP imala ovlašćenje da odlučuje o prodaji svoje imovine i da sklapa ugovore.

a) Složenost slučaja

62. Sud, potvrđujući načela se poziva na sudsku praksu ESLJP-a je naglasio da se složenost slučaja može vezati sa pitanjem činjenica i zakona, ali i sa uključivanjem nekoliko strana u postupku ili sa određenom količinom dokaza koji se treba rešavati pred redovnim sudovima (vidi, KI64/23 podnosilac zahteva gore navedena Mejrem Qehaja Rexha, stav

66. KI 183/21 podnosilac *Ejup Koci* citiran iznad, stav 83; i slučaj Suda KI18/18, podnosilac *Isuf Musliu*, citiran iznad, stav 45; Vidi slučajeve ESLJP-a c, *Katte Klitsche de la Grange protiv Italije*, [br. 12539/86](#), presuda od 27. oktobra 1994. godine, stav 55).

63. U ovom slučaju, Sud primećuje da se slučaj odnosio na tumačenje pravila relevantnog tendera, u vezi sa prodajom jedinice broj 71, „Grmića Prodavnica br. 197 Priština/Prodaja imovine 23“. Stranke u ovom sudskom postupku bile su podnosilac zahteva kao tužilac i KAP kao tužena. Podnosilac zahteva je tvrdio da je poništenje tendera od strane KAP-a bilo u suprotnosti sa zakonskim odredbama i pravilima tendera i tražio je da bude potvrđen kao dobitnik ovog tendera. KAP je, s druge strane, tvrdila da cena koju je ponudio podnosilac zahteva ne odgovara stvarnoj vrednosti imovine, pa je odlučila da poništi tender za prodaju ove imovine. PKVS i Žalbeno veće su procenili pravila relevantnog tendera i utvrdili da je KAP, kao vlasnik tenderisane imovine, imao punu nadležnost da odluči da li će prodati tu imovinu ili ne i da je poništenje tendera bilo zasnovano na legitimnim razlozima. S tim u vezi, Sud naglašava da se slučaj ne rezultira komplikovanim za odlučivanje. U postupku su bile samo dve strane i nijedna od njih nije predložila svedoke ili bilo kakvo veštačenje. Redovni sudovi su se bavili samo pravnim tumačenjem Zakona br. 04/L-03 i pravilima odgovarajućeg tendera.

b) Ponašanje podnosioca zahteva

64. Sud smatra da ponašanje podnosioca zahteva predstavlja objektivnu činjenicu koja se ne može pripisati sudovima i koja se mora uzeti u obzir pri zaključivanju, da li su postupci nastavljeni duže od razumnog roka, zagarantovanog stavom 2 člana 31. Ustava i stavom 1 člana 6. EKLJP-a (vidi, između ostalog, slučajeve Suda, [KI07/15](#), podnosilac zahteva *Shefki Zogiani*, citiran iznad, stav 55; [KI03/22](#), sa podnosiocem zahteva EPS „Trgovina“, citiran iznad, stav 59; [KI183/21](#) sa podnosiocem zahteva *Ejup Koci*, citiran iznad, stav 86; i slučajevi ESLJP-a, [Mc Farlane protiv Irske](#), br. 31333/06, presuda od 10. septembra 2010. godine, stav 148; [Eckle protiv Nemačke](#), br. 8130/78, presuda od 15. jula 1982. godine, stav 82).
65. Što se tiče ponašanja stranke, Sud primećuje da je podnosilac zahteva podneo tužbu PKVS-u protiv odluke KAP-a da poništi tender. Takođe, izneo je predlog za određivanje mere obezbeđenja, kako bi se KAP-u zabranila prodaja imovine do meritorne odluke. Podnosilac zahteva je prvobitno podneo dve žalbe: jednu protiv odluke PKVS-a kojim je odbijen predlog za određivanje mere obezbeđenja; a drugi protiv presude PKVS-a kojom je tužbeni zahtev odbijen kao neosnovan. Podnosilac zahteva je takođe podneo dve žalbe Žalbenom veću: prvu protiv odluke PKVS-a o odbijanju mere obezbeđenja; a drugu protiv presude PKVS-a a odbijanje tužbenog zahteva. Sud ocenjuje da radnje podnosioca nisu uticale na odugovlačenje procedure. Jednostavno je koristio sva zakonska pravna sredstva da ostvari svoje pravne interese.

a) Ponašanje relevantnih sudskih organa

66. Sud prvo primećuje načelni stav ESLJP-a da stav 1 člana 6. ESLJP-a zahteva od država ugovornica da organizuju svoje pravne sisteme na takav način da nadležni organi ispune zahteve navedenog člana, uključujući i obavezu da razmatraju slučajeve u razumnom vremenskom roku (vidi slučajeve Suda, KI03/21, sa podnosiocem zahteva EPS „Trgovina“, citiran iznad, stav 63; [KI183/21](#) sa podnosiocem zahteva *Ejup Koci*, citiran iznad, stav 97; KI202/22 sa podnosiocem zahteva JP „*Elektroprivreda Srbije*“, rešenje o neprihvatljivosti od 14. marta 2024. godine, i vidi slučajeve ESLJP-a, Ljulji i drugi protiv Albanije br. 64480/09, 64482/09, 12874/10, 56935/10, 3129/12, presuda od 1. aprila 2014. godine, stav 91;). [Abdoella protiv Holandije](#), br. 12728/87, presuda od 25. novembra 1992. godine stav 24; [Mishgijoni protiv Albanije](#), br. 18381/05, presuda od 7. decembra 2010. godine,

67. Što se tiče postupanja redovnih sudova, Sud primećuje da je Specijalizovano veće PKVS-a odbilo tužbu podnosioca zahteva kao neosnovanu i doneo presudu nakon 1 godine i 2 meseca. Žalbeno veće je, odlučujući po žalbi podnosioca zahteva, doneo presudu za odbijanje žalbe 7 godina i 5 meseci. Dakle, celi period odlučivanja redovnih sudova za odbijanje tužbenog zahteva podnosioca zahteva je osam (8) godina i osam (8) meseci. U ovom periodu, redovni sudovi su odlučivali i o predlogu za utvrđivanje mere obezbeđenja. Specijalizovano veće PKVS-a je rešenjem samo za 2 meseca odbio predlog mere obezbeđenja. U međuvremenu, Žalbeno veće je donelo rešenje o dobijanju žalbe podnosioca zahteva u vezi sa merom obezbeđenja, za četiri (4) godine i dva (2) meseca.
68. Međutim, Sud podseća da se za izračunavanje roka uzima u obzir celi sudski postupak. Sud je utvrdio povredu kada Osnovni sud više od četrnaest (14) godina nije doneo meritornu presudu za tužbeni zahtev u građanskom sporu (slučaj Suda, [KI64/23](#), podnosilac zahteva *Mejrem Qehaja Rexha*, presuda od 31. avgusta 2023. godine, stavovi 75-98). Sud je utvrdio da je sudski postupak odugovlačen u slučaju kada Osnovni i Apelacioni sud šesnaest (16) godina nisu uspeali da donesu pravosnažnu presudu u vezi sa tužbenim zahtevom stranke (slučaj Suda, [KI06/21](#), podnosilac zahteva *Dragan Mihajlović*, presuda br. od 22. decembra 2022. godine stavovi 76-77).
69. Sud je utvrdio da navodi podnosilaca zahteva, jasno su neosnovani za povredu zbog odugovlačenja procedure, kada je postupak pred redovnim sudovima trajao osam (8) godina i šest (6) meseci, zbog složenosti predmeta, stranaka u predmetu i činjenice da redovni sudovi nisu bili pasivni (vidi slučaj Suda [KI127/15](#), podnosilac zahteva *Mile Vasović*, rešenje o neprihvatljivosti od 5. juna 2017. godine, stavovi 49-55). Sud nije smatrao da je bilo odugovlačenja sudskog postupka pred PKVS-om, kada je ukupno trajao šest (6) godina i devet (9) meseci, zbog složenosti predmeta i činjenice da predmet nije spadao u kategoriju predmeta koji se moraju hitno tretirati ([KI23/16](#), podnosilac zahteva *Qazim Bytyqi i drugi*, rešenje o neprihvatljivosti od 5. maja 2017. godine, stavovi 73-75).
- a) *Važnost onoga što je pod opasnost za podnosioca zahteva u sporu*
70. U pogledu kriterijuma šta je pod opasnost za podnosioca zahteva u sporu, Sud se poziva na sopstvenu sudsku praksu koja, na osnovu sudske prakse ESLJP-a, pojašnjava da kategorija predmeta zahteva posebno ekspeditivno rešenje, vidi slučajeve Suda [KI202/22](#), sa podnosiocem zahteva *JP „Elektroprivreda Srbije“*, citiran iznad, stavovi 78-79; i [KI23/16](#), podnosilac zahteva *Qazim Bytyqi i drugi*, citiran iznad, stavovi 59-75).
71. U konkretnom slučaju, Sud naglašava da se spor odnosio na navode podnosioca zahteva da kupi nepokretnost putem javnog tendera koji je raspisala KAP. Shodno tome, podnosilac zahteva nije bio vlasnik nepokretne imovine, već se samo nadao da će biti njen kupac putem javnog tendera koji je raspisala KAP. Drugim rečima, podnosilac zahteva nije imao ništa ozbiljno pod rizikom iz ovog spora i njegov slučaj ne spada predmetima za koje se zahteva veća pažnja i brže donošenje odluka.
72. Shodno tome, uzimajući u obzir prethodno navedene kriterijume utvrđene sudskom praksom ESLJP i potvrđene kroz sopstvenu sudsku praksu Suda u pogledu prava na suđenje u razumnom roku, zagarantovano stavom 2. člana 31. Ustava u vezi sa stavom 1 člana 6. EKLJP, Sud nalazi da je tužbeni zahtev podnosioca zahteva u vezi sa odugovlačenjem postupka i njegovim neuspehom da se reši u razumnom roku, očigledno neosnovan na ustavnim osnovama jer je „nepotkrepljen i neobrazložen“ i da mora biti proglašen neprihvatljivim u skladu sa stavom (2) pravila 34. Poslovnika.

(2) Što se tiče navoda u vezi sa povredom načela "jednakosti oružja" i u vezi sa neodržavanjem sudske sednice

73. Podnosilac zahteva tvrdi da nije imao priliku da predstavi navode i da nije znao o navodima suprotne strane, što je u suprotnosti sa konceptom "jednakost oružja". Podnosilac zahteva takođe ističe da su redovni sudovi doneli odluku po pitanju bez održavanja ročišta.
74. Shodno tome, prilikom ocene navedenih tvrdnji, Sud će razraditi: (i) opšte principe u odnosu na (a) principu kontradiktornosti, i (b) prava na saslušanje zagarantovanim stavom 1. člana 31. Ustava u vezi sa stavom 1. člana 6. EKLJP-a, u meri u kojoj su relevantni u okolnostima konkretnog slučaja, da bi nastavio sa: (ii) primenom ovih opštih principa u okolnostima konkretnog slučaja. Sud će ove kategorije tužbenih zahteva ispitati na osnovu sudske prakse Suda i ESLJP, u skladu sa kojima je, na osnovu člana 53. [Tumačenje odredaba o ljudskim pravima] Ustava, dužan da tumači osnovna prava i slobode zagarantovane Ustavom.
75. Sud, bazirajući se na svoju konsolidovanu sudsku praksu, bazirajući se na sudsku praksu ESLJP-a, početno smatra važnim da ponovno ističe opšti stav da „pravda“ zahtevana iz gore navedenih članova Ustava i EKLJP-a, nije supstancijalna „pravda“, nego proceduralna „pravda“. U praksi, koncept proceduralna „pravda“, podrazumeva: (i) mogućnost kontradiktornih procedura/princip proceduralne kontradiktornosti; (ii) mogućnost da stranke u raznim fazama procedure podnesu argumente i dokaze koje smatraju važnima za dotični slučaj; (iii) mogućnost efikasnog osporavanja argumenata i dokaza podnetih od suprotničke stranke; i (iv) pravo da njihovi argumenti koji, objektivno gledano važni su za rešavanje slučaja, da se saslušaju i razmatraju na potreban način od redovnih sudova (vidi slučajeve Suda, KI177/22, podnosilac Pashk Bibaj, presuda od 4 septembra, stav 70; KI42/16, podnosilac Valdet Sutaj, rešenje o neprihvatljivosti od 17 novembra 2016, stav 41; i slučajeve Ustavnog suda: [KI128/19](#), podnosilac *Artan Mala*, rešenje o neprihvatljivosti, od 25 februara 2021, stav 58; [KI22/19](#), podnosilac *Sabit Ilazi*, rešenje o neprihvatljivosti, od 7 juna 2019, stav 42; i [KI148/21](#), podnosilac *Fatos Dervishaj*, rešenje o neprihvatljivosti, od 8 oktobra 2019, stav 58; i isto tako vidi, na sličan način slučaj ESLJP-a, [Barbera, Messeque i Jabardo protiv Španije](#), br. 10590/83, presuda od 6 decembra 1988, stav 68).
76. U nastavku, Sud naglašavajući bitni navod podnosioca zahteva koji se odnosi na pravo održavanja sednice saslušanja, ističe da sudska praksa ESLJP-a uspostavila osnovne principe u odnosu na pravo na sednicu saslušanja. Na osnovu ove sudske prakse, Sud je isto tako definisao dotične principe i izuzeća, na kojima se bazira ocena neophodnosti održavanja sednice saslušanja, zavisno od okolnosti dotičnih slučajeva. U nastavku toga, brojnim presudama, Sud je stavio naglasak na ove principe, konstatujući povredu člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a zbog izostanka sednice saslušanja pred ESLJP-a, odnosno i pred Specijalizovanim i Žalbenim većem (među ostalog vidi slučajeve Suda: KI145/19, KI146/19, KI147/19, KI149/19, KI150/19, KI151/19, KI152/19, KI153/19, KI154/19, KI155/19, KI156/19, KI157/19 i KI159/19, podnosilac Et-hem Bokshi i drugi, presuda od 10 decembra 2020; KI160/19, KI161/19, KI162/19, KI164/19, KI165/19, KI166/19, KI167/19, KI168/19, KI169/19, KI170/19, KI171/19, KI172/19, KI173/19 i KI178/19, podnosilac Muhamet Këndusi i drugi, presuda od 27 januara 2021; KI181/19, KI182/19 i KI183/19, podnosilac Fllanza Naka, Fatmire Lima i Leman Masar Zhubi, presuda od 27 januara 2021; KI220/19, KI221/19, KI223/19 i KI234/19, podnosilac Sadete Koca Lila i drugi, presuda od 25 marta 2021; i KI186/19; KI187/19, KI200/19 i KI208/19, me podnosilac Belkize Vula Shala i drugi, presuda od 28 aprila 2021 i KI01/20, podnosilac Momir Marinković, presuda od 29 jula 2021).

77. Parnične stranke u principu, imaju pravo na ročište javnog saslušanja, ali takva obaveza nije apsolutna. Za onoliko koliko je relevantno sadašnjim okolnostima, praksa Suda bazirajući se na praksu ESLJP-a razvijala glavne principe koji se odnose na:
(i) pravo na sednicu saslušanja u prvostepenim sudovima; (ii) pravo na sednicu saslušanja u drugostepenim i trećestepenim sudovima; (iii) principi na čijoj se osnovi mora se odrediti da li je neophodna sednica saslušanja; i (iv) ako se izostanak sednice saslušanja na prvostepenom sudu može se sednicom saslušanja ispraviti na sudu višeg stepena i dotični kriteriji za to ocenjivanje. (vidi slučajeve Suda: biše preduzeće "Agimi", KI145/19, KI145/19, KI146/19, KI147/19, KI149/19, KI150/19, KI151/19, KI152/19, KI153/19, KI154/19, KI155/19, KI156/19, KI157/19 i KI159/19, podnosilac Et-hem Bokshi i drugi, citirani iznad, stav 48 i KI01/20, podnosilac Momir Marinković, presuda od 29 jula 2021, stav 44).
78. Sud, stalno, se pozivajući se na sudsku praksu ESLJP-a i prakse ovog Suda ističe, činjenica da stranke nisu zahtevale održavanje sednice saslušanja ne znači da su odustale od prava na održavanje sednice saslušanja (Vidi slučajeve Suda, KI145/19, KI145/19, KI146/19, KI147/19, KI149/19, KI150/19, KI151/19, KI152/19, KI153/19, KI154/19, KI155/19, KI156/19, KI157/19 i KI159/19, podnosilac Et-hem Bokshi i drugi, citirani iznad, stav 54). Bazirajući se na sudsku praksu ESLJP-a, takvo pitanje zavisi od karakteristika domaćeg zakona i okolnostima svakog slučaja (vidi slučaj ESLJP-a, Göç protiv Turske, citirani iznad, stav 48).
79. U vezi toga, Sud podseća da stav 1. i člana 69. Zakona o SKVSK-a definiše da: *„Žalbeno veće uzima u obzir bilo koji zahtev za usmenu proceduru koji podnese bilo koja stranka, koja obrazlaže podnošenje zahteva za usmenu proceduru. Takav zahtev se podnosi pismenim putem pre završetka žalbenih procedura.“*
80. U nastavku, stav 4 istog člana definiše da: *„Nakon otvaranja usmene sednice, predsednik veća iznosi uvodno kratko izlaganje osporenih zakonskih pitanja i bilo kog faktičkog nalaza od donosioca dotičnog rešenja ili presude, za koje stranka navodi da je očigledno netačno“. Dok stav 5 člana 6. Zakona, u smislu principa kontradiktornosti i jednakosti oružja, strankama omogućava pružanje „[...] kratko usmeno prezentovanje svojih zakonskih argumenata. Stranke ograničavaju svoja prezentovanja na činjenice i dokaze koje se odraze na podacima koji su važni za žalbu i zakonska pitanja koja su važna za žalbu. Žalbeno veće može da odredi razuman vremenski rok za svaku stranku za takve prezentacije.“*
81. Sud ponovo naglašava da u principu stranke imaju pravo na raspravu, ali tako nešto nije apsolutno i zavisi od okolnosti i karakteristika predmeta. Na primer, izuzeci od ovog pravila uključuju slučajeve u vezi sa pravnim ili visoko tehničkim pitanjima. Da bi se utvrdilo da li je rasprava neophodna, mora se oceniti da li (i) predmet uključuje samo pravna pitanja ograničene prirode ili ne uključuje nikakvu posebnu složenost; (ii) predmet uključuje tehnička pitanja, koja se bolje rešavaju pismenim putem nego usmenim argumentima; (iii) slučaj ne uključuje pitanja kredibiliteta stranaka ili spornih činjenica i sudovi mogu odlučivati na pravičan i razuman način na osnovu podnesaka stranaka i drugih pisanih materijala. U suprotnom, rasprava je neophodna ako (i) predmet postavlja potrebu za ispitivanjem pravnih i činjeničnih pitanja, uključujući slučajeve u kojima je potrebno proceniti da li su niži organi pravilno procenili činjenice; (ii) predmet zahteva da relevantni sud stekne lični utisak o relevantnim strankama i omogućiti strankama priliku da razjasne svoju ličnu situaciju (slučaj Suda, [KI160/20](#), podnosilac zahteva Opština Gnjlane, rešenje o neprihvatljivosti od 11. maja 2020. godine, stavovi 68-79).
82. U vezi sa navodima o neodržavanju ročišta, Sud je u svojoj praksi utvrdio povredu u slučajevima u kojima je Žalbeno veće PKVS-a ocenjivalo činjenična i pravna pitanja, gde

je preinačio odluku Specijalizovanog veća PKVS-a a na štetu podnosioca zahteva (vidi slučaj Suda [KI145/19](#), [KI146/19](#), [KI147/19](#), [KI149/19](#), [KI150/19](#), [KI151/19](#), [KI152/19](#), [KI153/19](#), [KI154/19](#), [KI155/19](#), [KI156/19](#), [KI157/19](#) i [KI159/19](#), citiran iznad, stav 81). Sud je u svojoj praksi takođe našao da neodržavanje pretresa od strane Specijalizovanog veća i Žalbenog veća PKVS-a nije u suprotnosti sa članom 31. Ustava i članom 6 (1) EKLJP-a, jer slučaj karakterišu pitanja „visoke tehničke prirode“ ili „isključivo zakonite“ i da se isti može rešiti na pravičan i razuman način na osnovu podnesaka i drugih materijala koje su strane podnele (vidi, slučaj Suda [KI160/20](#), citiran iznad, stavovi 98-105).

83. Sud primećuje da u ovom konkretnom slučaju PKVS i Žalbeno Veće nisu održali ročišta tokom sudskog postupka. Podnosilac zahteva je u svojoj žalbi upućenoj Žalbenom veću istakao neodržavanje ročišta pred prvim stepenom, kao jednu od povreda parničnog postupka. Žalbeno veće je u presudi [AC-I-15-0157-A0001] od 3. februara 2023. godine naglasilo da je *“na osnovu člana 69.1 Zakona o Specijalnoj komori Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju Žalbeno veće odlučilo da ne održi ročište”*.
84. Kako je i gore istaknuto, sudska praksa Suda je utvrdila povredu zbog neodržavanja ročišta kada je Žalbeno veće ukinulo odluku prvog stepena na štetu podnosioca zahteva. Sud naglašava da je u konkretnom slučaju prvi stepen PKVS-a odbio tužbeni zahtev podnosioca zahteva bez održavanja ročišta. Žalbeno veće je potvrdilo presudu i odbilo je žalbu podnosioca zahteva. Sud ocenjuje da član 69.1 Zakona o PKVS-u, na koji se i pozvalo Žalbeno veće, daje mogućnost da se odluči da li će ročišta održati ili ne. Dakle, u vezi sa takvom stvari isti odlučuje po sopstvenom nahođenju, u zavisnosti od karakteristika slučaja.
85. Što se tiče ne održavanja prvostepenog ročišta, Sud ocenjuje da je predmet bio „isključivo pravne“ prirode – tumačenje opštih pravila tendera. Kada se pravna priroda predmeta odnosi samo na tumačenja zakona, onda se može opravdati da se ne održi rasprava pred redovnim sudovima. U konkretnom slučaju, slučaj nije bio složen i redovni sudovi su stvorili svoje uverenje nakon što su razmotrili dokumenta u spisu i bez održavanja ročišta, tako da je neodržavanje ročišta bilo opravdano.
86. Pored toga, Sud ocenjuje da neodržavanje ročišta nije uticalo na regularnost sudskog procesa i meritum predmeta. Podnosilac zahteva je imao sve mogućnosti da iznese svoje tvrdnje, dokaze i argumente i nije bio doveden u nejednak položaj ni u jednoj fazi sudskog postupka.
87. U ovom konkretnom slučaju, Sud ocenjuje da je podnosilac zahteva imao priliku da sve svoje tvrdnje i pravne argumente iznese u pisanoj formi pred dve instance redovnih sudova. U njegovoj tužbi i žalbi, on je istakao argumente na osnovu kojih je potkrepio svoje tvrdnje. Sud ocenjuje da su obe sudske instance rešile te navode podnosioca zahteva.
88. Sud zaključuje da navodi o povredi člana 31. Ustava, u vezi sa članom 6. EKLJP-a, u vezi sa „jednakošću oružja“ i neodržavanjem sudske sednice, spadaju u *„nepotkrepljene ili neosnovane“* navode i proglašavaju se očigledno neosnovanim.

(3) što se tiče navoda o neobrazloženja sudske odluke

89. Podnosilac zahteva tvrdi da presuda Žalbenog veća ne sadrži dovoljno obrazloženja u vezi sa utvrđivanjem činjenica.

90. Sud ponovno ističe da je obaveza redovnih sudova da obrazlažu svoje odluke, ali to znači da se zahteva detaljan odgovor u vezi sa svakim argumentom (vidi slučajeve Sud: KI143/22, podnosilac „Hidroenergji“ d.o.o, presuda, od 15 decembra 2022, stav 116; i KI40/20, podnosilac *Sadik Gashi*, rešenje o neprihvatljivosti, od 20 januara 2021, stav 49; i vidi slučaj, ESLJP-a, *Garcia Ruiz protiv Španije*, br. 30544/96, presuda, od 21 januara 1999, stav 26). Mera u kojoj se sprovodi ova obaveza može se promeniti zavisno od prirode odluke i mora se odrediti u svetlu okolnosti svakog slučaja (i vidi slučaj, ESLJP-a, *Ruiz Torija protiv Španije*, br. 18390/91, presuda, od 9 decembra 1994, stav 29 i 30). Žalbeni sud, u principu, može da odbija žalbu usvajajući razloge odluke nižeg suda, ipak i takva odluka treba da sadrži dovoljno obrazloženje kako dotični sud nije usvojio konstatacije nižeg suda bez dovoljnog obzira. (vidi slučajeve Suda: KI208/23, podnosilac „Telekomi i Kosovës“ A.D. rešenje o neprihvatljivosti, od 31 januara 2024, stav 55; KI143/22, „Hidroenergji“ d.o.o, citiran iznad, stav 121; i KI40/20, podnosilac *Sadik Gashi*, i citiran iznad, stav 49).
91. Sud primećuje da je Odbor KAP-a poništio tender za prodaju imovine uprkos činjenici da je ponuda podnosioca zahteva bila najveća, u iznosu od 280.001 evra. U obrazloženju za poništavanje tendera, Odbor KAP-a je ocenio da ponuda podnosioca zahteva nije u skladu sa stvarnom vrednošću imovine. Prethodno je Odbor KAP-a odbio prodaju iste imovine u vrednosti od 452.000 evra. Član 17. opštih pravila tendera, koje je raspisala KAP, odredio je da Odbor može da poništi tender u bilo koje vreme i iz bilo kog razloga. Istim članom je predviđena i mogućnost poništenja tendera, ukoliko Odbor oceni da cena najviše ponude nema racionalnu vezu sa uočenom vrednošću ponuđenih artikala.
92. Sud primećuje da je PKVS ocenila kao pravičnu odluku Odbora i obrazložio je da *“Član 17.2 Pravila tendera predviđa da se ponuda može poništiti ako je ekonomski nedovoljna [...]”*. PKVS je ocenila da *“u postupku prethodnog tendera, bila je ponuda i od 452.000 evra po istim razlozima. Ovo predstavlja da tržište ima potencijal da podigne još dosta iznos cene u odnosu na ponudu koji je dostavio tužitelj [...] stoga je verovatno da tuženi nije poništio tender na proizvoljan način za tužitelja”*.
93. Sud takođe primećuje da je Žalbeno veće, delujući po osnovama žalbe, prihvatilo odluku prvog stepena i obrazložilo je istu. Žalbeno veće je, između ostalog, naglasilo da *“sud nije ovlašćen ni jednom zakonskom odredbom da obaveže KAP da potpiše ugovor jer je KAP nezavisno javno telo (član 1.1 Zakona o KAP-u) i stoga je nezavisna da odlučuje sa kim će stupiti u ugovorne odnose”*. Žalbeno veće je takođe naglasilo da je *“Odbor KAP odlučio da ne odobri prodaju zbog jeftine ponuđene cene, što je prema oceni prvog stepena PKVS-a i Žalbenog veća u skladu sa razumnim vršenjem njegovih ovlašćenja”*.
94. Sud ocenjuje da je Žalbeno veće prihvatilo odluku prvog stepena i da je ponovilo isto obrazloženje. Ova tehnika obrazloženja, kada drugi stepen prosto prihvati odluku nižeg stepena, na osnovu okolnosti slučaja se može smatrati razložnim.
95. Sud ocenjuje da se u konkretnom slučaju celo pitanje odnosilo na tumačenje relevantnih odredbi, a obrazloženje redovnih sudova se može smatrati dovoljnim u odnosu na suštinu predmeta.
96. Sud nalazi da navodi podnosioca zahteva za povredu člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a, o neobrazloženoj sudskoj odluci, spadaju u *„nepotkrepljene ili neopravdane“* navode i proglašavaju se očigledno neosnovanim.

Navodi o povredi člana 46. Ustava u vezi sa članom 1. Protokola br. 1. EKLJP-a

97. Podnosilac zahteva tvrdi da su mu redovni sudovi povredili njegovo pravo na imovinu, zbog toga što je KAP poništio tender za prodaju imovine, a za koju je podnosilac zahteva

bio oglašen kao ponuđač sa najvišom sumom. Prema njegovim navodima, ovo mu je prouzrokovalo značajnu materijalnu štetu jer kada je oglašen za ponuđača sa najvišom sumom, imao je legitimna očekivanja da će biti kupac i vlasnik te imovine.

98. U vezi poslednjeg Sud podseća da član 46. Ustava ne garantira pravo dobija imovine. Takav stav se zasniva i na praksi ESLJP-a (slučaj ESLJP-a, [*Van der Meussele. Protiv Belgije*](#), presuda od 23. novembra 1983, stav 48) i Silvenko protiv Letonije, presuda od 9. oktobra 2003. godine, stav 121).
99. Podnosioci zahteva mogu imati navode o povredi člana 46 Ustava, samo onoliko koliko osporene odluke odnose na njihovu „imovinu“. U smislu ove odredbe, imovina može biti „postojeća imovina“, uključivši i navode na čiju osnovu podnosioci zahteva mogu pretendovati „zakonito očekivanje“, da će dobiti efektivno uživanje nekog imovinskog prava (vidi, slučajeve Suda KI203/21 i KI205/21, podnosilac Sahit Kabashi i Nexhmije Kabashi, rešenje o neprihvatljivosti, od 9 marta 2022, stavovi 104-105; KI26/18, podnosilac Jugokoka, rešenje o neprihvatljivosti, od 6 novembra 2018, stav 49; KI156/18, podnosilac Verica (Aleksić) Vasić i Vojislav Čadenović, rešenje o neprihvatljivosti, od 17 jula 2019, stav 52; i KI41/19, podnosilac Ramadan Kočinaj, rešenje o neprihvatljivosti, i 15 januara 2020, stav 60).
100. Sud, isto tako ističe da podnosilac zahteva svoj navod o povredi člana 46 Ustava, uvezi sa članom 1. Protokola 1. EKLJP-a svojim isto tako povezuje sa svojim navodom za povredu prava na pravično i nepristrasno suđenje, zagarantovanog članom 31 Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a. U tom smislu Sud ponovno podseća da u vezi navoda podnosioca zahteva za povredu člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a da je konstatovao da njegove navode citirane iznad proglasi kao neprihvatljive i očigledno Ustavno neosnovane kao što se definiše pravilom 34 (2) Poslovnika.
101. Sud nalazi da navodi podnosioca zahteva za povredu člana 46. Ustava u vezi sa članom 1 Protokola br. 1. EKLJP-a, u vezi sa „legitimnim očekivanjima“, spadaju u „nepotkrepljene ili neobrazložene“ navode i proglašavaju se očigledno neosnovanim.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa stavovima 1 i 7 člana 113 Ustava, članovima 20. i 47. Zakona i pravilom 48 (1) (b) Poslovnika o radu, dana 1. oktobra 2024. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovo rešenje stranama i da u skladu sa stavom 4 člana 20. Zakona objavi u Službenom listu Republike Kosovo;
- III. Ovo rešenje stupa na snagu na dan objavljivanja na Službenom listu Republike Kosovo, u skladu sa stavom 5 člana 20. Zakona.

Sudija izvestilac

Remzije Istrefi-Peci

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani